

Q&A's – EU-arbeidsmigranten en het coronavirus (versie 03-04-2020)

De informatie en maatregelen rondom het coronavirus worden voortdurend in de gaten gehouden en aangepast waar nodig. Kijk voor de meest actuele stand van zaken en antwoorden op vragen op [de website van de Rijksoverheid](#). Deze Q&A's zijn bedoeld om werkgevers- en werkgeversorganisaties waar veel vragen binnen komen te ondersteunen. Aan deze Q&A's kunnen geen rechten worden ontleend. De meest actuele informatie is te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Nuttige links:

- Rijksoverheid - Veelgestelde vragen over het Coronavirus voor werkgevers en ondernemers
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-voor-werkgevers>
- Heeft u ondernemersvragen? Neem dan contact op met het KVK-coronaloeket:
www.kvk.nl/coronaloket
- Rijksoverheid - Veelgestelde vragen over het Coronavirus voor werknemers
<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-coronavirus-voor-werknemers>
- Arbo-inf@ct, informatiebulletin opgesteld door het RIVM en het Nederlands Centrum voor Beroepsziekten (NCvB)
<https://www.kiza.beroepsziekten.nl/nieuws-alert/update-arbo-infct-coronavirus>
- RIVM – informatie over het Coronavirus voor professionals
<https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19/informatie-voor-professionals>

Vragen arbeidsmigranten

Hoe kunnen arbeidsmigranten zichzelf en anderen om hen heen beschermen op hun werk?

Neem de gebruikelijke maatregelen om overdracht van griep en verkoudheid te voorkomen:

- regelmatig de handen wassen met water en zeep en afdrogen met een papieren handdoek.
- hoesten en niezen in de binnenkant van de elleboog.
- gebruik papieren zakdoekjes bij hoesten of niezen en gooi ze direct weg.
- geen handen schudden.
- Bij (milde) gezondheidsklachten geldt: thuisblijven. Gezondheidsklachten zijn:
 - Neusverkoudheid
 - Loopneus
 - Niezen
 - Keelpijn
 - (Licht)e hoesten
 - Verhoging tot 38 graden of koorts

Verergeren de klachten, neem dan telefonisch contact op met de huisarts.

- **Welk protocol geldt er op de werkplek?**
Voor elke werkplek geldt dat een protocol van GGD in werking treedt als door contacten

van de werknemers de kans bestaat op besmetting op de werkplek. Dat protocol bepaalt welke maatregelen worden genomen.

- **Moeten arbeidsmigranten bij klachten van een huisgenoot ook thuis blijven van werk?**

Als arbeidsmigranten een zieke huisgenoot hebben, moeten zij in thuisquarantaine tenzij zij in een [cruciaal beroep](#) werken. [Meer informatie vindt u hier.](#)

- **Krijgt de arbeidsmigrant die als gevolg van een zieke huisgenoot thuis moet blijven en niet van huis uit kan werken wel loon doorbetaald?**

Als een arbeidsmigrant niet thuis kan doorwerken omdat dit in het beroep van de arbeidsmigrant onmogelijk is, dan moet de werkgever het loon doorbetalen.

- **Welke voorzorgsmaatregelen gelden er op de werkvloer voor arbeidsmigranten?**

De maatregelen vanuit de Rijksoverheid gelden ook voor het werk. Dit betekent:

- Thuiswerken waar dit kan
- Schud geen handen
- Nies en hoest in de elleboog
- Houd ten minste 1,5 meter afstand tot elkaar
- Was zo vaak mogelijk de handen
- Blijf thuis bij (milde) verkoudheidsklachten

- **Is er informatie over de maatregelen rondom het nieuwe coronavirus beschikbaar in andere talen?**

Op de Rijksoverheid website staan de maatregelen vertaald in o.a. het Pools, Spaans en Engels: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2020/03/14/coronavirus-communicatiemiddelen-preventie-en-publieksvragen-anderstalig>

Een lijst van algemene Q&A's over de gevolgen en maatregelen van het coronavirus is te vinden op: <https://www.government.nl/topics/coronavirus-covid-19>

- **Wat kunnen arbeidsmigranten ondernemen die met een zieke huisgenoot in één kamer slapen?**

Voorop staat dat er zoveel mogelijk voor goede hygiënemaatregelen moet worden gezorgd en de huisgenoten gepaste afstand tot de zieke huisgenoot moeten bewaren. In geval van gezamenlijke huisvesting zoals bijvoorbeeld bij studenten of arbeidsmigranten waarbij meerdere personen besmet lijken te zijn, is het aan de GGD nadere maatregelen te treffen, zoals thuisquarantaine.

- **Waar kunnen arbeidsmigranten met coronasymptomen terecht als zij niet volgens de richtlijnen in quarantaine kunnen verblijven?**

Voor mensen met een eigen woonruimte is het belangrijk dat ze zelf bekijken hoe ze zo min mogelijk in contact komen met eventuele medebewoners. Voor advies kan contact opgenomen worden met de GGD. Mensen zonder woonruimte dienen zich te melden bij het toegangskloket voor maatschappelijke opvang van de centrumgemeente. Het toegangskloket van de centrumgemeente onderzoekt of men voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een plek in de opvang. In geval van corona is het aan de opvang om een passende plek te vinden, al dan niet in overleg met de centrumgemeente. Ook mensen die niet aan de wettelijke voorwaarden voor maatschappelijke opvang voldoen, dienen zich te melden bij het toegangskloket. Centrumgemeenten maken in het belang van de volksgezondheid een afweging of en hoe deze mensen toch tijdelijk van een dak boven het hoofd kunnen krijgen.

- **Wat kan een arbeidsmigrant doen die niet over de eigen zorgpas bezit?**

De werkgever mag voor de arbeidsmigrant een zorgverzekering afsluiten en de kosten hiervan inhouden op het loon. De zorgverzekering is echter wel op naam van de arbeidsmigrant en de arbeidsmigrant moet daarom ook zelf over het zorgpasje beschikken. Indien iemand niet over het zorgpasje bezit, maar wel is verzekerd, dan heeft degene nog steeds recht op zorg. Er kan contact worden opgenomen met de zorgverzekeraar, indien de werkgever de zorgpas niet heeft overhandigd.

- **Mag een arbeidsmigrant worden gedwongen te werken ondanks dat hij/zij ziekteverschijnselen heeft?**

De werkgever kan een werknemer niet dwingen om ziek aan het werk te gaan. Een werkgever is verplicht het loon door te betalen in geval van niet werken door ziekte. Afhankelijk van de CAO kan de hoogte van het loon bij ziekte verschillen (minimaal 70% van het brutoloon) en kunnen er één of twee wachtdagen zijn, waarin je nog niet wordt doorbetaald.

Zeker in deze tijd is het van belang dat een werkgever zieke mensen niet laat doorwerken, maar een werknemer de ruimte en tijd geeft te herstellen, zodat een besmetting van andere werknemers kan worden voorkomen.

Ook een werknemer heeft een verantwoordelijkheid om niet naar werk te gaan bij ziekte- of verkoudheidsverschijnselen: de Rijksoverheid vraagt alle inwoners met verkoudheids- of ziekteverschijnselen thuis te blijven.

- **Wat kan een arbeidsmigrant doen die niet kan terugkeren naar het land van herkomst?**

De Europese Commissie heeft een mededeling uitgegeven waarin zij heeft aangegeven dat alle mobiele werknemers van en naar hun werk moeten kunnen komen als deze in een andere lidstaat is. Lidstaten mogen controles aan grenzen opwerpen, maar deze moeten proportioneel zijn. Dat betekent dat lidstaten de eigen onderdanen geacht worden toe te laten. Neem eventueel contact op met de ambassade van het thuisland.

- **Gelden de financiële maatregelen van de Nederlandse overheid ook voor arbeidsmigranten met een 0-uren contract/flexwerkers/uitzendkrachten?**

De maatregelen die de regering deze week heeft aangekondigd gelden ook voor flexwerkers en uitzendkrachten, waaronder veel arbeidsmigranten. Het kabinet roept werkgevers op om geen mensen te ontslaan. De (uitzend)werkgever kan via de Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW) een tegemoetkoming aanvragen en wordt gecompenseerd voor de loonkosten voor mensen die hij/zij nog in dienst heeft. Werkgevers die wel afscheid nemen van arbeidsmigranten worden nadrukkelijk geacht hier ook verantwoordelijkheid voor te nemen. Zeker als de arbeidsmigranten voor hun huisvesting afhankelijk zijn van deze werkgever. Werkgevers worden opgeroepen om te zorgen voor een alternatief.

[Klik hier voor meer informatie over de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid \(NOW\).](#)

- **Waar moet een met het coronavirus besmette arbeidsmigrant heen die zijn huis is uitgezet?**

Mensen die geen huis hebben, kunnen in aanmerking komen voor noodopvang door een centrumgemeente. Indien er sprake is van een (vermoeden van) besmetting met het coronavirus, dan is het belangrijk dat de persoon in kwestie dit meldt bij de toegang. Het is aan de opvang – al dan niet in overleg met de centrumgemeente – om een passende plek te vinden.

Het kabinet doet een dringend beroep op werkgevers die veel werken met arbeidsmigranten om hun verantwoordelijkheid te nemen en goed te zorgen voor de gezondheid van arbeidsmigranten, door hen bijvoorbeeld niet op straat te zetten als het

werk stopt of de arbeidsmigrant ziek wordt. Dit indachtig de oproep van het kabinet om de komende tijd goed voor elkaar te zorgen.

- **Kan een arbeidsmigrant de grens nog wel over om in Nederland te komen werken?**

Als de arbeidsmigrant afkomstig is uit een lidstaat van de EU, Zwitserland, IJsland of Noorwegen mag u in Nederland komen werken. Zij kunnen echter op weg naar Nederland in sommige landen problemen ondervinden bij de grenspassage. Op basis van de recent uitgebrachte mededeling van de Europese Commissie moeten lidstaten doorgang verlenen aan mobiele werknemers die naar Nederland willen om te werken, met name diegenen die in vitale beroepen werkzaam zijn.

- **Waar vind ik informatie over de reisbeperkingen die Nederland heeft ingesteld?**

Deze vindt u hier:

<https://www.netherlandsandyou.nl/latest-news/news/2020/03/18/q-and-a-for-entry-into-the-netherlands-travel-ban>

- **Kan de werkgever de werktijden van de arbeidsmigrant aanpassen?**

Ja, werkgevers zijn opgeroepen om tot en met 28 april 2020 waar mogelijk de werktijden van werknemers te spreiden. Dit kan betekenen dat werktijden voor arbeidsmigranten worden aangepast.

- **Wat gebeurt er met de arbeidsmigrant die flexwerker is en werkloos wordt?**

De regels voor werknemers die werkloos worden, veranderen niet. Als een arbeidsmigrant zijn of haar werk verliest, kan bij het UWV een WW-uitkering worden aangevraagd. Doe dit zo snel mogelijk na de laatste werkdag, uiterlijk 1 week daarna. Let op: ook als oproepkracht, bijvoorbeeld met een nulurencontract, kan er recht zijn op WW.

Vragen werkgevers

- **Wie is er verantwoordelijk voor een gezonde en veilige werkomgeving?**

De werkgever is verantwoordelijk voor gezonde en veilige werkomstandigheden. De werkgever kan samen met bedrijfsarts en andere arbo-professionals voor de werkplek zelf maatregelen nemen. De risico's en maatregelen zijn zeer werkplek-specifiek. Twijfelt u over de te nemen maatregelen, neem dan contact op met de GGD. Momenteel geldt voor alle werknemers en werkgevers het advies de (hygiëne)maatregelen die voor iedereen in Nederland gelden strikt in acht te nemen.

- **Hoe kan ik als werkgever zorgen voor een gezonde en veilige omgeving?**

Generieke informatie over het omgaan met het coronavirus op de werkplek is te vinden op de website van het RIVM, Arboportaal.nl en op Rijksoverheid.nl.

Werkgevers zullen met behulp van hun bedrijfsarts of andere arbo-kerndeskundigen een vertaalslag moeten maken naar de concrete werksituatie (want die is overal anders) en de risico's die zich daarbij voordoen. Via het Arbo-inf@ct, het informatiebulletin opgesteld door het RIVM en het NCvB, wordt voor de arbo-professionals informatie beschikbaar gesteld over de meest actuele inzichten over het coronavirus in relatie tot de werksituatie, beschikbaar via beroepsziekten.nl

In aanvulling hierop werkt op dit moment op initiatief van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een kring van arbo-deskundigen met diverse achtergronden aan een handzame vertaling van de beschikbare informatie voor specifieke werksituaties. Deze handreiking zal naar verwachting op korte termijn verschijnen en breed gedeeld worden.

- **Wat kan ik doen als arbeidsmigranten die samenwonen op een huisvestingslocatie ziek worden?**

In geval van gezamenlijke huisvesting, zoals bijvoorbeeld bij studenten of arbeidsmigranten, is het aan de GGD om nadere maatregelen te treffen, zoals thuisquarantaine.

- **Hoe ga ik om met een zieke werknemer op de werkvloer?**

Het kan zijn dat iemand griepachtige verschijnselen heeft die mogelijk op het coronavirus kunnen duiden. Deze mensen dienen geweerd te worden om besmettingen te voorkomen. Hiervoor heeft de RIVM-website voorzorgsmaatregelen opgesteld. De bedrijfsarts speelt geen rol bij de diagnosestelling van het coronavirus, maar kan wel een adviserende rol spelen over de (preventieve) maatregelen om besmetting te voorkomen.

Als de werknemer inderdaad besmet blijkt te zijn met het coronavirus:

- Informeer of de werknemer kan rekenen op persoonlijke zorg thuis. Houd ook telefonisch contact;
- Informeer uw bedrijfsarts en overleg met uw bedrijfsarts en/of arbodienst over de specifieke risico's en passende maatregelen voor de werkplek (deze zijn voor iedere organisatie anders). Maatregelen die hier bijvoorbeeld uit voort kunnen komen zijn extra reiniging of ventilatie.
- In geval van gezamenlijke huisvesting zoals bijvoorbeeld bij studenten of arbeidsmigranten is het aan de GGD (of burgemeester en wethouders indien het een grote situatie betreft) om nadere maatregelen te treffen, zoals thuisquarantaine.
- Eventueel kan een geanonimiseerde mededeling worden gericht op alle werknemers met een extra oproep alert te zijn op luchtwegklachten en informatie over de door u genomen/te nemen maatregelen
- Laat werknemers met wie nauw contact is geweest, indien mogelijk, preventief veertien dagen thuiswerken als dit mogelijk is;
- Heb speciale aandacht voor zorgen bij kwetsbare werknemers, zoals chronisch zieken. De kans op besmetting met het nieuwe coronavirus is in de basis voor iedereen gelijk, maar mensen met een kwetsbare gezondheid hebben echter wel meer kans op complicaties gedurende de ziekte. Het is daarom ook begrijpelijk dat deze werknemers wellicht meer angst ervaren. Het is goed om met deze werknemers laagdrempelig in gesprek te gaan.
- Overweeg bij veel onrust onder werknemers een kortdurende (preventieve)sluiting van de vestiging.

- **Kan ik arbeidsmigranten nog inschrijven in het RNI/BRP?**

Ja. De BRP/RNI behoort tot de vitale processen, registratie blijft mogelijk. Niet-ingezetenen (arbeidsmigranten) kunnen zich bij een RNI-loket blijven inschrijven. Wel dient rekening te worden gehouden met aanpassingen in de dienstverlening van de loketten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan aanpassingen als dat ze alleen nog inschrijven op afspraak (geen vrije inloop) en geen grote groepen tegelijk. Advies is contact op te nemen met het loket over de mogelijkheden. Uiteraard geldt ook hier: stuur in geen geval zieke mensen naar het loket.

- **Kan de Rijksoverheid arbeidsmigranten, uitzenders en werkgevers helpen aan tijdelijke huisvestingslocaties voor gevallen van ziekte/nood? (bv. voor mensen bij wie de corona-symptomen zijn vastgesteld en niet de mogelijkheid hebben om conform de richtlijnen in quarantaine te verblijven)**

De GGD of centrumgemeente kan samen met aanbieders van opvanglocaties kijken wat een passende locatie is om een arbeidsmigrant die besmet is met het coronavirus in quarantaine te brengen. Neem contact op met de desbetreffende centrumgemeente om de mogelijkheden te bespreken.

Het kabinet roept werkgevers daarnaast op om zich coulant op te stellen en zorg te dragen voor de gezondheid van hun werknemers, door hen bijvoorbeeld niet op straat te zetten als het werk stopt of de arbeidsmigrant ziek wordt.

- **Moet ik arbeidsmigranten terugsturen naar hun land van herkomst?**
Arbeidsmigranten afkomstig uit een lidstaat van de EU, Zwitserland, IJsland of Noorwegen kunnen in Nederland blijven, ook als zij geen werk hebben. Het kabinet roept werkgevers echter op om geen mensen te ontslaan. Werkgevers die wel afscheid moeten nemen van arbeidsmigranten moeten hier ook verantwoordelijkheid voor nemen. Zeker als de arbeidsmigranten voor hun huisvesting afhankelijk zijn van deze werkgever. Werkgevers worden opgeroepen om te zorgen voor een alternatief.
- **Mijn werknemer heeft corona en verblijft in een door mij beschikbaar gestelde accommodatie, ben ik verplicht om de quarantaine in mijn accommodatie te laten plaatsvinden?**
U kunt contact opnemen met de centrumgemeente of GGD om de mogelijkheid tot een quarantainelocatie te bespreken.
- **Mogen werkgevers arbeidsmigranten testen op het nieuwe coronavirus?**
Werkgever mogen hun personeel niet zelf controleren op corona. Alleen een (bedrijfs)arts mag werknemers controleren. De arts deelt de uitslag vervolgens alleen met de werknemer.

Meer informatie over de rechten van een werkgever bij de (mogelijke) ziekte van de werknemer vindt u hier: <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/werk-en-uitkering/mijn-zieke-werknemer>

- **Welke regels gelden er voor het gezamenlijke vervoer van arbeidsmigranten van de huisvestingslocatie naar de werkplek?**
Ook bij het woon-werkverkeer gelden de richtlijnen van het RIVM, wat betekent dat alle hygiënemaatregelen ter bestrijding van het coronavirus in acht worden genomen en men 1,5 meter afstand tot elkaar kan houden.
- **Zijn arbeidsmigranten die een vaste arbeidsovereenkomst hebben met een Nederlandse werkgever verplicht om naar Nederland terug te keren na een vakantie in hun thuisland?**
Dat hangt af van de situatie. Als de werknemer niet ziek is en er ook op grond van de richtlijnen van het RIVM geen andere omstandigheden zijn op grond waarvan de werknemer thuis moet blijven (bijv. lichte klachten, zieke huisgenoot, quarantaine), dan kan van de werknemer verwacht worden dat het werk na de vakantie wordt hervat. Dat geldt voor Nederlandse werknemers ook.

Wel is de werkgever verplicht te zorgen voor een veilige werkomgeving in overeenstemming met de adviezen van het RIVM. Maar mogelijk gelden er in het thuisland andere richtlijnen op grond waarvan de werknemer bijvoorbeeld binnen moet blijven, niet mag reizen, of zijn er grenzen gesloten waardoor terugkeer onmogelijk wordt. Als de werknemer niet mag of kan terugkeren vanwege maatregelen van de plaatselijke of andere buitenlandse overheid (gesloten grenzen), dan geldt dat de werknemer niet hoeft terug te keren en is er wel recht op loon.

- **Kan ik mijn buitenlandse werknemer dwingen terug te komen? Of ontslaan?**
Zie voor de verplichting tot terugkeer bovengenoemde antwoorden. Als een werknemer niet wil terugkeren en er zijn geen Nederlandse of buitenlandse overheidsmaatregelen die ten aanzien hiervan negatief adviseren, dan is de werkgever geen loon verschuldigd. Ontslag is altijd het uiterste middel, dat betekent dat van de werkgever verwacht kan worden eerst te bekijken of een andere oplossing mogelijk is. Bijvoorbeeld opnemen van vakantiedagen of opnemen van onbetaald verlof. Als de werkgever toch tot ontslag wil

overgaan, dan dient dat preventief getoetst te worden door UWV of de kantonrechter, afhankelijk van de grond die de werkgever aanvoert voor het ontslag.

- **Wat kan een werkgever doen als hun buitenlandse werknemers niet naar Nederland willen komen?**

Als een werknemer niet naar Nederland wil terugkeren niet ziek is en er ook geen (Nederlands of buitenlandse) overheidsmaatregelen van kracht zijn op grond waarvan negatief wordt geadviseerd over reizen en werkhervatting, dan hoeft de werkgever geen loon te betalen. Wel kan van de werkgever verwacht worden dat hij met de werknemer in gesprek gaat over een andere oplossing, bijvoorbeeld door de werknemer in de gelegenheid te stellen aanvullende vakantiedagen of onbetaald verlof op te nemen voor de periode van het verlengde verblijf in het thuisland.

- **Wanneer is er een verplichting tot loondoorbetaling?**

Als de werknemer ziek is of als gevolg van Nederlandse of buitenlandse overheidsmaatregelen binnen moet blijven of niet kan reizen waardoor terugkeer naar Nederland niet mogelijk is, dan bestaat er recht op loon. Is daarvan geen sprake dan dient de werknemer het werk te hervatten om aanspraak te kunnen maken op loon. De werkgever moet wel zorgen voor een veilige werkomgeving in overeenstemming met de adviezen van het RIVM.